

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 7 Rady Pedagogicznej
z dnia 9 grudnia 2015 r.

Stanowi integralną część Statutu SOSW im. K. Mańki

PROGRAM WYCHOWAWCZY
Specjalnego Ośrodka
Szkolno-Wychowawczego
im. Konrada Mańki
W LUBLIŃCU

SPIS TREŚCI

1. Podstawa prawna Programu Wychowawczego Ośrodka.....	3
2. Cele wychowania	5
3. Założenia Programu Wychowawczego Ośrodka	6
4. Obszary działań wychowawczych i zadania	7
5. Sylwetka absolwenta Ośrodka	12
6. Sposoby realizacji Programu Wychowawczego Ośrodka	13
7. Ewaluacja Programu Wychowawczego Ośrodka	16
8. Program Wychowawczy Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 2 oraz Szkoły Filialnej	18
9. Program Wychowawczy Gimnazjum Specjalnego nr 5 oraz Gimnazjum Specjalnego nr 3	26
10. Program Wychowawczy Szkół Ponadgimnazjalnych	34
11. Program Wychowawczy Szkoły Specjalnej Przysposabiającej Do Pracy	39

I Podstawa prawna Programu Wychowawczego Ośrodka

Program Wychowawczy Ośrodka kieruje się celami i zadaniami zawartymi w Statucie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Konrada Mańki oraz wytycznymi zawartymi w:

1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 z późn.zm).
2. Konwencji o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 i 527 z póź. zm.).
3. Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).
4. Ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. z dnia 10 stycznia 2012 r. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 oraz z 2015 r. poz. 875 z późn. zm.).
5. Ustawie z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (t.j. z dnia 20 lutego 2015 r. Dz. U. poz. 298 z późn. zm.).
6. Ustawie z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. z dnia 4 sierpnia 2015 r. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.)
7. Ustawie o ochronie zdrowia psychicznego z dn. 19 sierpnia 1994 r. (Dz.U z 2011r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.).
8. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. 2001 nr 61, poz. 222)
9. Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).
10. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. z zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249 z późn. zm).
11. Uchwale Nr 130/2014 Rady Ministrów z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie przyjęcia rządowego programu na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”.
12. Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomagania w latach 2015-2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki,

wychowania i opieki w szkołach - „Bezpieczna+” (Dz.U. z 2015 r. poz. 972 z późn. zm).

13. Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. z dnia 24 sierpnia 2015 r. Dz. U. z 2015 r, poz. 1390 z późn. zm.).
14. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2015 r. poz. 1214).

II Cele wychowania

Naczelny cel wychowania:

Wszechstronny rozwój osobowości i samodzielności wychowanka o specjalnych potrzebach edukacyjnych w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym i duchowym.

Cele główne wychowania:

1. Zwiększenie skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz zdrowia, bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w Ośrodku.
2. Przygotowanie wychowanków o specjalnych potrzebach edukacyjnych do życia w środowisku lokalnym, społeczeństwie i państwie.
3. Zwiększanie kompetencji społecznych wychowanków poprzez umiejętne radzenie sobie w sytuacjach trudnych i zapobieganie im.
4. Promowanie zdrowego stylu życia wychowanków.
5. Poprawa kompetencji pracowników Ośrodka, uczniów i rodziców w zakresie bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni oraz reagowania na zagrożenia związane z cyberprzemocą.

Działalność wychowawcza Ośrodka polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu wychowanka w jego rozwoju w sferze:

- **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
- **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi psychicznej, wzmacnianie zdrowia własnego i innych, poczucia siły, chęci do życia i witalności,

- **społecznej** – kształtującej postawy otwartości w życiu społecznym, przestrzegania wzorców i norm społecznych oraz wypełniania ról społecznych,
- **wartości** – ukierunkowującej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, docenianie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu życia.

III Założenia Programu Wychowawczego Ośrodka:

1. Ośrodek wspiera rodzinę w dziedzinie wychowania, współpracuje z rodzicami/opiekunami wychowanków w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia.
2. Wychowawcy wspomagają rozwój osobowy wychowanka we wszystkich sferach: fizycznej, psychicznej, społecznej i systemu wartości.
3. Działania wychowawcze mają służyć wyrównywaniu szans życiowych wychowanków i przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu.
4. Ośrodek umożliwia kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu.
5. W Ośrodku kładzie się nacisk na budzenie wrażliwości moralnej, na wspomaganie wychowanków w ich dążeniu do samodzielności osądów i decyzji.
6. Ośrodek dąży do wzmacniania wśród wychowanków więzi z placówką oraz społecznością lokalną i państwową.
7. Ośrodek kształtując przyjazny klimat w placówce, buduje prawidłowe relacje rówieśnicze oraz relacje wychowanków z nauczycielami i wychowawcami, a także nauczycieli i wychowawców z rodzicami oraz nauczycieli z wychowawcami.
8. Ośrodek umożliwia wzmacnianie kompetencji wychowawczych wychowawców oraz rodziców/ opiekunów.
9. Ośrodek wspiera doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z wychowankami, ich rodzicami / opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą wychowanków.
10. Ośrodek rozwija i wspiera działalność wolontarystyczną.

Założone cele Programu Wychowawczego Ośrodka są dostosowane do indywidualnych możliwości psychofizycznych każdego wychowanka i realizowane zgodnie z nimi.

Specyfika realizacji Programu Wychowawczego w szkole przyszpitalnej polega na hierarchizowaniu treści wychowania, które nie muszą być realizowane w całości. Cele o charakterze terapeutycznym traktuje się priorytetowo. W szkole przyszpitalnej ważnym czynnikiem w planowaniu pracy wychowawczej jest czas pobytu uczniów, stan zdrowotny oraz wskazania lekarskie i psychologiczne ze strony personelu medycznego.

IV Obszary działań wychowawczych i zadania wynikające z Programu Wychowawczego Ośrodka:

1. Tworzenie sytuacji wychowawczych na rzecz zdrowia, bezpieczeństwa i przyjaznego środowiska w Ośrodku.

Zadania Ośrodka:

1. Rozwijanie umiejętności wszystkich pracowników Ośrodka, wychowanków oraz rodziców na rzecz poprawy bezpieczeństwa wychowanków.
2. Pogłębianie wiedzy o zdrowiu i czynnikach je warunkujących.
3. Propagowanie tolerancji, akceptacji odmienności wychowanków – ich wyznania, kultury, niepełnosprawności.
4. Rozwijanie umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej.
5. Aktywizowanie wychowanków poprzez poszerzanie ich działalności samorządowej i tworzenie warunków do podejmowania własnych wyborów.
6. Rozwijanie u wychowanków postawy szacunku wobec wszystkich pracowników Ośrodka.

Formy realizacji:

- Szkolenia dla pracowników Ośrodka.
- Szkolenia dla rodziców.
- Grupa Wsparcia dla Rodziców.
- Zajęcia warsztatowe, multimedialne, programy edukacyjne, wychowawcze i prozdrowotne dla wychowanków.
- Zajęcia rozwijające zainteresowania wychowanków.

- Korzystanie z „Procedur postępowania w sytuacjach trudnych dotyczących uczniów/wychowanków SOSW”.
- Procedura „Niebieskiej Karty”.
- Próbne alarmy przeciwpożarowe przy współpracy ze Strażą Pożarną.
- Samorząd Wychowanków, Samorządy Uczniowskie.
- Kampania „Szkoła Pozytywnych Wzmocnień”.
- Imprezy:
 - „Wspólne kolędowanie”,
 - „Wigilia szkolna”,
 - „Dni otwarte”.

2. Zapobieganie zachowaniom ryzykownym wychowanków.

Zadania Ośrodka:

1. Tworzenie systemu zasad, reguł i norm zachowania.
2. Rozwijanie wiedzy wychowanków i rodziców o konsekwencjach prawnych, społecznych i osobistych łamania prawa oraz zasad obowiązujących w Ośrodku.
3. Kształtowanie właściwej postawy wobec innych ludzi i wyrabianie nawyków poszanowania wspólnego dobra.
4. Rozwijanie działalności wolontarystycznej wśród wychowanków.
5. Upowszechnianie tradycji i historii Ośrodka w środowisku lokalnym.
6. Integracja wychowanków ze społecznością lokalną i państwową.
7. Podejmowanie wszechstronnej współpracy z instytucjami wspomagającymi Ośrodek w zapobieganiu sytuacjom problemowym wychowanków.

Formy realizacji:

- Zajęcia wychowawcze o zasadach, regułach, normach:
 - Statut Ośrodka,
 - Regulamin Wychowanka,
 - Konwencja Praw Dziecka,
 - kampania „Szkoła Pozytywnych Wzorców”,
- Program „Stop dla przemocy”,
- Szkolenia i warsztaty dla rodziców,
- Imprezy:
 - „Międzynarodowy Dzień Głuchego”,

- „Dzień Edukacji Narodowej”
- „Rocznica Niepodległości Polski”,
- „Rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja”,
- „Wspólne Kolędowanie”,
- „Tydzień Ekologiczny”,
- „Dzień Dziecka – Dzień Rodziny”,
- „Dni Otwarte”,
- „Dzień Bez Przemocy”,
- Wycieczki tematyczne,
- Zbiórki żywności – wielkanocna i świąteczna,
- Akcja „Góra Grosza”
- Warsztaty prowadzone przez policję, Publiczną Poradnię Psychologiczną – Pedagogiczną,
- Współpraca z Powiatową Stacją Epidemiologiczną – Sanitarną.

3. Promowanie zdrowego stylu życia wychowanków.

Zadania Ośrodka:

1. Poszerzanie wiedzy wychowanków i rodziców o zasadach zdrowego stylu życia.
2. Promowanie zachowań i działań prozdrowotnych – zwiększenie aktywności fizycznej wychowanków oraz znajomości zasad zdrowego żywienia.
3. Upowszechnianie wiedzy związanej z udzielaniem pierwszej pomocy.
4. Edukacja wychowanków w zakresie profilaktyki HIV, AIDS innych chorób.
5. Informowanie rodziców o skutkach niezdrowego stylu życia – fizycznych, psychicznych i społecznych.

Formy realizacji:

- Zajęcia prozdrowotne.
- Kółka zainteresowań np. plastyczne, taneczne, sportowe, kulinarne, rowerowe.
- Apele, warsztaty, szkolenia.
- Program prozdrowotny „Trzymaj formę”, „Rodzino trzymaj formę”.
- Rozgrywki sportowe.

- Imprezy:
 - „Turniej Tenisa Stołowego”,
 - „Ogólnopolski konkurs plastyczny”,
 - „Sprzątanie Świata”,
 - „Powiatowy Tydzień Ekologiczny”,
 - „Ogólnopolski Konkurs Polsko – Angielskiej Wiedzy Gastronomicznej dla Niesłyszących i Słabosłyszących”,
 - „Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Literaturze”.

4. Rozwijanie umiejętności wychowanków w zakresie bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni.

Zadania Ośrodka:

1. Edukacja wychowanków dotycząca bezpiecznego korzystania z Internetu oraz nowych mediów.
2. Doskonalenie kompetencji pracowników Ośrodka w zakresie bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni przez wychowanków.
3. Poszerzanie wiedzy rodziców w zakresie bezpiecznego poruszania się w cyberprzestrzeni ich dzieci.
4. Kształtowanie umiejętności wychowanków korzystania z różnych źródeł informacji w sposób bezpieczny.
5. Upowszechnianie wiedzy wychowanków i rodziców o formach pomocy w sytuacji cyberprzemocy.
6. Rozwijanie zamiłowania do czytelnictwa.
7. Rozwijanie wyobraźni, wrażliwości i nawyków czytelniczych.

Formy realizacji:

- Zajęcia warsztatowe.
- Gazetki ściennie, apele, akademie.
- Impreza „Dzień Bez Przemocy” oraz Bezpieczne korzystanie z Internetu.
- Szkolenia dla rodziców.
- Szkolenia pracowników Ośrodka.
- Lekcje biblioteczne.
- Akcja „Narodowe Czytanie”.

5. Kształtowanie u wychowanków właściwych postaw obywatelskich i patriotycznych.

Zadania Ośrodka:

1. Wyrabianie nawyków odpowiedniego zachowania się podczas uroczystości ośrodkowych i państwowych.
2. Przygotowanie wychowanków do świadomego, aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu publicznym.
3. Tworzenie sytuacji wyzwających emocjonalny związek z krajem ojczystym.
4. Zapoznavanie wychowanków z symbolami narodowymi.
5. Umożliwienie wychowankom poznania najbliższego regionu i jego kultury.
6. Udział wychowanków w życiu regionalnym.
7. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w środowisku lokalnym.

Formy realizacji:

- Imprezy ośrodkowe:
 - „Rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja”,
 - „Rocznica Niepodległości Polski”,
 - „Przyjęcie uczniów klas pierwszych w poczet społeczności szkolnej.
 - „Międzynarodowy Dzień Głuchego”,
- Wyjścia wychowanków na Cmentarz Wojskowy.

6. Kształtowanie umiejętności wychowanków w zakresie prawidłowego funkcjonowania w rodzinie.

Zadania Ośrodka:

1. Uświadamianie wychowankom znaczenia pozytywnych więzi i relacji w rodzinie.
2. Dostarczanie wiedzy w zakresie praw i obowiązków dziecka w rodzinie.
3. Wzmacnianie prawidłowych relacji dziecka z rodzicami /opiekunami.
4. Informowanie rodziców/opiekunów o instytucjach wspierających rodzinę.
5. Kształtowanie prawidłowych relacji chłopak – dziewczyna.
6. Wartości związane z seksualnością człowieka: męskość, kobiecość, miłość, małżeństwo, rodzicielstwo. Znaczenie odpowiedzialności

w przeżywaniu własnej płciowości oraz budowaniu trwałych i szczęśliwych więzi.

Formy realizacji:

- Zajęcia prozdrowotne.
- Zajęcia warsztatowe.
- Gazetki ściennie, apele, akademie.
- Imprezy:
 - „Dzień Bez Przemocy”,
 - „Dzień Dziecka – Dzień Rodziny”,
 - „Wspólne kolędowanie”,
 - „Dni Otwarte”.
- Szkolenia dla rodziców.
- Grupa Wsparcia dla Rodziców.

V Sylwetka absolwenta Ośrodka:

- Jest życzliwy, szanuje siebie i innych ludzi.
- Zna swoje prawa i respektuje prawa innych ludzi.
- Zna zasady kulturalnego zachowania i stosuje je na co dzień.
- Zna zasady zdrowego stylu życia.
- Potrafi zachować ład i porządek wokół siebie.
- Dbą o zdrowie i bezpieczeństwo, właściwie się odżywia – docenia znaczenie zdrowia.
- Jest przygotowany do życia w rodzinie i ceni ją jako najwyższą wartość w swoim życiu.
- Potrafi żyć w społeczeństwie, grupie wychowawczej i środowisku lokalnym – przestrzega normy społeczne.
- Potrafi dokonywać właściwych wyborów, odróżniać dobro od zła, nie ulega nałogom.
- Dostrzega szkodliwość agresji w zachowaniu swoim i innych ludzi, dlatego stara się rozwiązywać konflikty w sposób pokojowy.
- Wszechstronnie rozwinął swoją osobowość.

- Jest asertywny, nie ulega złym wpływom i nałogom.
- Chętnie uczestniczy w życiu kulturalnym i sportowym w swoim środowisku.
- Potrafi skorzystać z pomocy lokalnych instytucji, placówek służby zdrowia.
- Troszczy się o przyrodę i wdraża w życie ekologiczne wartości.

Na miarę swoich możliwości psychofizycznych:

- Potrafi poruszać się w dużym mieście, korzystać ze środków lokomocji.
- Wie, jak funkcjonować na rynku pracy, aktywnie poszukiwać zatrudnienia.
- Potrafi załatwiać swoje sprawy w urzędach, wypełniać formularze, pisać podanie, CV.
- Jest sumiennym, rzetelnym i zdyscyplinowanym pracownikiem.

VI Sposoby realizacji Programu Wychowawczego Ośrodka

Metody pracy:

1. Komunikacja totalna.
2. Rozmowy indywidualne i grupowe.
3. Zajęcia wychowawcze.
4. Zajęcia warsztatowe.
5. Zajęcia o charakterze terapeutycznym.
6. Zajęcia rozwijające uzdolnienia np. sportowe.
7. Ekspresja emocjonalna – twórczość artystyczna.
8. Apele tematyczne.
9. Akademie i imprezy.
10. Ośrodki pracy.
11. Relaksacja.
12. Sala Doświadczenia Świata, Sala Radosnej Szkoły.
13. Doradztwo zawodowe.
14. Integracja Sensoryczna.
15. Gry i zabawy tematyczne.
16. Wykłady multimedialne.

Formy pracy:

1. Praca indywidualna.
2. Praca w zespołach zadaniowych.
3. Praca zbiorowa.

Współpraca Ośrodka z rodzicami wychowanków jest realizowana w postaci:

1. Zebrań Rady Rodziców Ośrodka.
2. Spotkań rodziców z kadrami pedagogicznymi.
3. Spotkań w ramach Grupy Wsparcia dla Rodziców – prowadzonej przez psychologów i pedagogów.
4. Indywidualnych spotkań rodziców z wychowawcą, pedagogami, psychologami i dyrekcją Ośrodka.
5. Udziału rodziców w imprezach integracyjnych i szkoleniach na terenie Ośrodka.
6. Włączanie rodziców do współpracy ze szkołą przyszpitalną.

Współpraca Ośrodka z instytucjami wspierającymi ośrodek w działaniach wychowawczych, ze środowiskiem lokalnym oraz środowiskiem zgodnym z miejscem zamieszkania wychowanka:

1. Starostwa Powiatowe.
2. Publiczne Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne.
3. Sądy Rejonowe.
4. Komendy Policji.
5. Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej.
6. Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze.
7. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Lublińcu.
8. Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.
9. Zespół Obsługi Placówek Oświatowych w Lublińcu.
10. Miejski Dom Kultury w Lublińcu.
11. Ośrodek Kultury Jednostki Wojskowej w Lublińcu.
12. Szkoły masowe i przedszkola.
13. Służba zdrowia: pielęgniarka, szpitale, poradnie zdrowia psychicznego.
14. Szpital Neuropsychiatryczny Oddział dla Dzieci i Młodzieży w Lublińcu.
15. Nadleśnictwo w Lublińcu.
16. Nadleśnictwo w Koszęcinie.

17. Ośrodek edukacyjny – Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego.
18. Biblioteki miejskie.
19. Stowarzyszenia „Jestem”, „Uśmiech Dziecka”, i inne.
20. Straż Pożarna w Lublińcu.
21. Parafie i podmioty rzymskokatolickie.
22. Media lokalne.

Kalendarz imprez Ośrodka:

LP.	ZADANIA DO REALIZACJI
1.	Przyjęcie uczniów klas pierwszych w poczet społeczności szkolnej. Międzynarodowy Dzień Głuchego.
2.	Sprzątanie Świata.
3.	Dzień Edukacji Narodowej.
4.	Rocznica Niepodległości Polski.
5.	Akcja „Góra Grosza”.
6.	Wspólne kolędowanie - impreza powiatowa.
7.	Wigilia szkolna.
8.	„Dzień Bez Przemocy” oraz Bezpieczne korzystanie z Internetu.
9.	Turniej Tenisa Stołowego.
10.	Powiatowy Konkurs Ekologiczny.
11.	Rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja.
12.	Dni Otwarte.
13.	Ogólnopolski konkurs plastyczny.
14.	Dzień Dziecka – Dzień Rodziny.
15.	Ogólnopolski Konkurs Polsko-Angielskiej Wiedzy Gastronomicznej dla Niesłyszących i Słabosłyszących.
16.	Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Literaturze.
17.	Uroczyste zakończenie roku szkolnego.

VII Ewaluacja Programu Wychowawczego Ośrodka

Ewaluacja Programu Wychowawczego jest zaplanowana. Co roku następuje szczegółowa analiza sytuacji wychowawczej w Ośrodku. Program Wychowawczy Ośrodka jest modyfikowany na podstawie wniosków z ewaluacji.

Formy ewaluacji:

1. Ankiety skierowane do wychowawców grup wychowawczych SOSW.
2. Rozmowy kierowane z wychowankami, rodzicami – Grupa Wsparcia dla Rodziców.
3. Stała i doraźna obserwacja zachowań wychowanków.
4. Dokumentowanie realizacji zadań z zakresu wychowania i profilaktyki w dziennikach.
5. Inne dokumenty np. raporty, analizy Zespołów Wychowawczych.

VIII Adresaci programu:

Program Wychowawczy Ośrodka jest skierowany do całej społeczności SOSW wraz z wchodzącymi w jego skład szkołami.

Ostatecznymi odbiorcami programu są:

- wychowankowie SOSW,
- uczniowie poszczególnych szkół wchodzących w skład Ośrodka,
- wychowawcy grup wychowawczych,
- nauczyciele i wychowawcy poszczególnych szkół,
- rodzice/opiekunowie wychowanków/uczniów,
- inni pracownicy Ośrodka.

Za realizację Programu odpowiadają:

- dyrekcja Ośrodka,
- wychowawcy grup wychowawczych oraz wychowawcy w szkołach,
- pedagodzy i psycholodzy,
- nauczyciele,
- inni pracownicy Ośrodka.

Szkoły wchodzące w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego:

- Szkoła Podstawowa Specjalna nr 2,
- Szkoła Filialna Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 2,
- Gimnazjum Specjalne nr 3,
- Gimnazjum Specjalne nr 5,
- Technikum Specjalnego nr 4,
- Policealna Szkoła Zawodowa Specjalna dla Nieśłyszących i Słabosłyszących,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 1 dla Nieśłyszących, i Słabosłyszących, upośledzonych umysłowo oraz ze sprzężeniami,
- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy.

Wyżej wymienione szkoły realizują treści zawarte w Programie Wychowawczym Ośrodka oraz zadania wynikające z obszarów wychowawczych specyficznych dla poziomu danej szkoły dążąc do ukształtowania właściwej im sylwetki absolwenta.

Programy Wychowawcze wymienionych szkół wchodzą w skład Programu Wychowawczego Ośrodka i stanowią jego integralną całość.

Program Wychowawczy Ośrodka został przygotowany przez zespół:

Beata Kubalka, Anna Bogus, Dominika Oświecimska, Marta Rajniuk, Czesława Przebieracz

**PROGRAM WYCHOWAWCZY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ SPECJALNEJ NR 2
oraz
SZKOŁY PODSTAWOWEJ SPECJALNEJ NR 2
SZKOŁY FILIALNEJ**

**W SPECJALNYM OŚRODKU
SZKOLNO-WYCHOWAWCZYM
im. Konrada Mańki**

w Lublińcu

Obszary wychowawcze w Programie Wychowawczym Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 2 oraz Szkoły Podstawowej nr 2 Szkoły Filialnej:

- I Edukacja prozdrowotna**
- II Edukacja ekologiczna**
- III Edukacja czytelnicza i medialna**
- IV Wychowanie do życia w społeczeństwie**
- V Wychowanie do życia w rodzinie**
- VI Wychowanie patriotyczne i obywatelskie**
- VII Edukacja regionalna**
- VIII Uczeń w świecie**

I EDUKACJA PROZDROWOTNA

Zadania szkoły:

1. Poglębianie wiedzy o zdrowiu psychicznym i fizycznym oraz czynnikach je warunkujących.
2. Zaspakajanie podstawowych potrzeb psychicznych.
3. Eliminowanie i rozładowanie nadmiernego napięcia psychicznego.
4. Poglębianie wiedzy wychowanków o bezpieczeństwie.
5. Ułatwianie uczniom nabywania nawyku dbałości o swoje zdrowie i bezpieczeństwo od najmłodszych lat.
6. Wdrażanie uczniów do przestrzegania zasad higieny osobistej, wypoczynku, żywienia, pracy umysłowej.
7. Zapoznanie uczniów z przyczynami, przebiegiem leczenia oraz profilaktyką wybranych chorób.
8. Wdrażanie uczniów do przestrzegania zasad bezpiecznego zachowania się na terenie szkoły, na ulicach oraz nad wodą
9. Wyrabianie u uczniów umiejętności organizowania własnej pracy i wypoczynku.
10. Kształtowanie właściwych postaw w stosunku do innych osób, a w szczególności młodszych kolegów i koleżanek, osób chorych i starszych.
11. Zapoznanie uczniów z zasadami udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
12. Zapoznanie z zasadami bezpiecznego poruszania się w cyberprzestrzeni.
13. Zapoznanie z zasadami zdrowego stylu życia.
14. Adaptacja do warunków środowiska szpitalnego.
15. Współpraca między szkołą a szpitalem w zakresie pracy pedagogicznej i terapeutycznej.

Treści nauczania:

- Podstawowe zasady pielęgnacji ciała.
- Zasady higieny jamy ustnej.
- Dobór odpowiedniego ubioru w zależności od pory roku i temperatury.
- Choroby zakaźne i sposoby ochrony przed zakażeniami.
- Zapobieganie grypie, przeziębieniom, zatruciom pokarmowym.
- Zasady bezpieczeństwa w ruchu ulicznym.
- Zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń elektrycznych i gazowych.
- Ochrona przeciwpożarowa – przyczyny, zapobieganie, zachowanie ostrożności.
- Zasady bezpieczeństwa i higieny na stanowiskach pracy podczas zajęć.
- Bezpieczeństwo w kontaktach ze zwierzętami.
- Zawartość apteczki i zasady korzystania z niej.
- Udzielanie pierwszej pomocy przedlekarskiej w stanach zagrożenia życia oraz najczęstszych urazach.
- Piramida zdrowia. Zasady właściwego odżywiania się.
- Higiena przygotowywania i estetyka podawania i spożywania posiłków.
- Wpływ środków konserwujących na organizm człowieka.
- Wpływ alkoholu, papierosów, narkotyków i dopalaczy na organizm.
- Przyczyny sięgania po środki uzależniające.
- Negatywne skutki nałogów dla rozwoju młodego człowieka.
- Formy spędzania czasu wolnego.
- Aktywność ruchowa – jej wpływ na zdrowie człowieka.
- Ruch w różnych porach roku.
- Planowanie i organizowanie czasu wolnego.
- Boisko, plac zabaw, park i las, jako miejsce czynnego wypoczynku.

II EDUKACJA EKOLOGICZNA

Zadania szkoły:

1. Propagowanie wśród uczniów działań zmierzających w kierunku ochrony środowiska.
2. Rozwijanie zainteresowań przyrodniczych.
3. Wyjaśnianie pozytywnych i negatywnych skutków ingerencji człowieka w środowisko.
4. Kształtowanie umiejętności dostrzegania piękna przyrody i rozumienia konieczności poszanowania jej.

Treści nauczania:

- Źródła zanieczyszczeń środowiska.
- Wpływ zanieczyszczeń na środowisko i zdrowie człowieka.
- Wpływ codziennych czynności i zachowań w domu, szkole na stan środowiska naturalnego.
- Ochrona krajobrazu, ochrona gatunkowa oraz pomniki przyrody.
- Zasady życia w zgodzie z przyrodą.
- Odpady i ich rodzaje.
- Segregacja śmieci – problem każdego z nas.
- Ekologiczne zakupy jako rozwiązanie problemu odpadów.
- Działania mające na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

III EDUKACJA CZYTELNICZA I MEDIALNA

Zadania szkoły:

1. Rozwijanie wśród uczniów zainteresowań czytelniczych poprzez kontakt z książką.
2. Rozwijanie wyobraźni, wrażliwości i nawyków czytelniczych.
3. Kształtowanie potrzeby samodzielnego myślenia i wyszukiwania informacji.
4. Kształtowanie i utrwalanie nawyków kulturalnego obcowania z książką i czasopismami.
5. Wykształcenie umiejętności samodzielnego wyboru i korzystania ze zbiorów bibliotecznych.
6. Kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.
7. Upowszechnianie zasad bezpiecznego poruszania się w cyberprzestrzeni – wśród uczniów i ich rodziców.

Treści nauczania:

- Internet, dużo możliwości, dużo zagrożeń.
- Katalogi, kartoteki – systemy wyszukiwania danych w bibliotekach.
- Komputer, Internet, telewizja – korzyści i zagrożenia.
- Tradycyjne i nowoczesne źródła informacji.
- Rodzaje mediów i zasady ich funkcjonowania.
- Przekazy medialne. Prasa, audycje radiowe i telewizyjne.
- Teatr jako źródło przekazu medialnego.

IV WYCHOWANIE DO ŻYCIA W SPOŁECZEŃSTWIE

Zadania szkoły:

1. Kształtowanie umiejętności pełnienia ról społecznych w grupie.
2. Kształtowanie właściwej postawy wobec innych ludzi. Wyrabianie nawyków poszanowania wspólnego dobra.
3. Uświadamianie uczniom potrzeby niesienia wzajemnej pomocy i otaczania opieką młodszych i starszych.
4. Przestrzeganie wzorców i norm społecznych.
5. Cyberprzestrzeń jako istotny element funkcjonowania społecznego.

Treści nauczania:

- Koleżeństwo, przyjaźń – zachowanie w grupie rówieśniczej.
- Problemy i potrzeby kolegów niepełnosprawnych
- Wzajemne udzielanie pomocy.
- Wyrażanie szacunku drugiej osobie.
- Tolerancja wobec innych osób, pracowników szkoły, pacjentów, personelu medycznego.

V WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE

Zadania szkoły:

1. Uświadamianie uczniom znaczenia pozytywnych więzi i relacji w rodzinie.
2. Dostarczanie wiedzy na temat praw i obowiązków dziecka w rodzinie.
3. Wzmacnianie prawidłowych relacji dziecka z rodzicami.
4. Pomoc w zrozumieniu i akceptacji specyficznych potrzeb psychofizycznych dziecka z wadą słuchu.
5. Informowanie rodziców o instytucjach wspomagających rodzinę.
6. Pomoc rodzinie w trudnych sytuacjach.

Treści nauczania:

- Poznanie siebie – moje miejsce w rodzinie.
- Moja bliższa i dalsza rodzina.
- Rola rodziny w życiu człowieka.
- Wydarzenia i uroczystości rodzinne.
- Tradycje rodzinne.
- Spędzanie wolnego czasu z rodziną.

VI WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE I OBYWATELSKIE

Zadania szkoły:

1. Zapoznanie uczniów z symbolami narodowymi.
2. Tworzenie sytuacji wyzwających emocjonalny związek z krajem ojczystym (uroczystości, inscenizacje, wycieczki).
3. Przygotowanie uczniów do świadomego, aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu publicznym.
4. Ukazywanie uczniom wzorców postaw patriotycznych.
5. Kształtowanie nawyku odpowiedniego zachowania się podczas uroczystości szkolnych i państwowych.
6. Rozwijanie postawy otwartości wobec innych kultur przy pogłębianiu uczucia własnej tożsamości.

Treści nauczania:

- Nasze symbole narodowe.
- Godło i hymn państwowy.
- Utwory literackie, obrazy i filmy o tematyce historyczno-patriotycznej.
- Miejsca pamięci narodowej.
- Sylwetki wielkich Polaków.
- Szkolny samorząd uczniowski.
- Prawa i obowiązki obywatelskie.
- Święta i uroczystości państwowe.

VII EDUKACJA REGIONALNA

Zadania szkoły:

1. Umożliwienie uczniom poznania najbliższego regionu i jego kultury.
2. Udział uczniów w życiu kulturalnym regionu.
3. Działania na rzecz wolontariatu.
4. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającym w środowisku lokalnym.
5. Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa przeciwpożarowego – współpraca ze Strażą Pożarną w Lublińcu.

Treści nauczania:

- Lokalne i regionalne tradycje, święta, uroczystości i zwyczaje.
- Lokalne miejsca pamięci narodowej.
- Sylwetki osób zasłużonych dla środowiska lokalnego.

VIII UCZEŃ W ŚWIECIE

Zadania szkoły:

1. Umożliwienie uczniom poznania krajów Europy, ich tradycji i symboli narodowych.
2. Wzbudzanie u uczniów zainteresowań kulturą innych narodów.
3. Cyberprzestrzeń jako forma komunikacji ze światem – zagrożenia i możliwości.

Treści nauczania:

- Tradycje i zwyczaje innych krajów.
- Kraje Unii Europejskiej.
- Miejsce Polski w Europie.

Celem Programu Wychowawczego jest, aby absolwent naszej szkoły:

1. Posiadał umiejętność dokonywania właściwych wyborów jako konsekwencję odpowiedzialności za siebie i innych.
2. Rozwijał się intelektualnie, fizycznie, psychicznie, moralnie i społecznie.
3. Kierował się w życiu wartościami będącymi podstawą wychowania w naszej szkole: prawdą, dobrem, kulturą, tolerancją i patriotyzmem.
4. Dbał o własne zdrowie oraz bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne.
5. Był przygotowany do życia w rodzinie i cenił ją jako najwyższą wartość w swoim życiu.
6. Umiał żyć w społeczeństwie: w zespole klasowym, szkolnym i środowisku Ośrodka i lokalnym.
7. Umiał troszczyć się o przyrodę i wdrażać w życie ekologiczne wartości.
8. Posiadał umiejętność zdobywania i selekcjonowania informacji z różnych źródeł zachowując zasady bezpiecznego poruszania się w cyberprzestrzeni.
9. Potrafił efektywnie współpracować w grupie.

Sylwetka absolwenta Szkoły Podstawowej nr 2 oraz Szkoły Filialnej – uczniowie niesłyszący w normie intelektualnej, uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim:

1. Potrafi godnie i kulturalnie zachować się w szkole, w domu i w innych środowiskach.
2. Aktywnie włącza się w życie grupy rówieśniczej, rodziny, środowiska lokalnego.
3. Potrafi nawiązywać i podtrzymywać kontakty z ludźmi.
4. Dbą o zdrowie i bezpieczeństwo swoje oraz innych ludzi.
5. Potrafi bezkonfliktowo rozwiązywać sytuacje dla niego trudne.
6. Wie, do kogo i w jakiej sprawie zwrócić się o pomoc w sytuacji trudnej.
7. Rozpoznaje zagrożenia, wie, jak się wobec nich zachować i kto może mu pomóc.
8. Zna swoje słabe i mocne strony.
9. Potrafi korzystać z dóbr kultury: biblioteka, kino, lokalne imprezy kulturalne i sportowe.

Sylwetka absolwenta Szkoły Podstawowej nr 2 – uczniowie Zespołów Edukacyjno - Terapeutycznych (osiągnięcia na miarę ich możliwości):

1. Jest samodzielny w podstawowym zakresie samoobsługi (toaleta, higiena, ubiór, jedzenie).
2. Zna i przestrzega zasady zachowania w klasie, szkole, internacie, kościele, na terenie Ośrodka.
3. Kulturalnie zachowuje się wobec kolegów/koleżanek, nauczycieli i innych ludzi.
4. Przestrzega zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Ośrodka i podczas podróży.
5. Podejmuje aktywną współpracę w klasie, szkole, internacie i w domu rodzinnym.
6. Potrafi załatwić drobne sprawy w szkole i w środowisku.
7. Nawiązuje i utrzymuje kontakty z dziećmi.

Program przygotował zespół:

Beata Kubalka, Marta Rajniuk

**PROGRAM WYCHOWAWCZY
GIMNAZJUM SPECJALNEGO NR 5
oraz
GIMNAZJUM SPECJALNEGO NR 3**

**W SPECJALNYM OŚRODKU SZKOLNO-
WYCHOWAWCZYM
im. Konrada Mańki**

w Lublińcu

Obszary wychowawcze Programu Wychowawczego Gimnazjum

Specjalnego nr 3 oraz Gimnazjum Specjalnego nr 5:

- I Edukacja prozdrowotne**
- II Edukacja ekologiczna**
- III Edukacja czytelnicza i medialna**
- IV Wychowanie do życia w społeczeństwie**
- V Wychowanie do życia w rodzinie**
- VI Wychowanie patriotyczne i obywatelskie**
- VII Edukacja regionalna**
- VIII Uczeń w świecie**

I EDUKACJA PROZDROWOTNA

Zadania szkoły:

1. Pogłębianie wiedzy o zdrowiu psychicznym i fizycznym oraz czynnikach je warunkujących.
2. Zaspakajanie podstawowych potrzeb psychicznych i poczucia bezpieczeństwa.
3. Eliminowanie i rozładowanie nadmiernego napięcia psychicznego.
4. Ułatwianie uczniom nabywania nawyku dbałości o swoje zdrowie i bezpieczeństwo od najmłodszych lat.
5. Wdrażanie uczniów do przestrzegania zasad higieny osobistej, wypoczynku, żywienia, pracy umysłowej.
6. Zapoznanie uczniów z przyczynami, przebiegiem leczenia oraz profilaktyką wybranych chorób.
7. Wdrażanie uczniów do przestrzegania zasad bezpiecznego zachowania się na terenie szkoły, na ulicach oraz nad wodą.
8. Wyrabianie u uczniów umiejętności organizowania własnej pracy i wypoczynku.
9. Kształtowanie właściwych postaw w stosunku do innych osób, a w szczególności młodszych kolegów i koleżanek, osób chorych i starszych.
10. Zapoznanie uczniów z zasadami udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
11. Zapoznanie z zasadami bezpiecznego poruszania się w cyberprzestrzeni.
12. Zapoznanie z zasadami zdrowego stylu życia.
13. Adaptacja do warunków życia szpitalnego, pomoc dzieciom hospitalizowanym w pokonywaniu problemów związanych z chorobą i pobytem w szpitalu.
14. Współpraca między szkołą a szpitalem w zakresie pracy pedagogicznej i terapeutycznej.

15. Wytworzenie warunków do prawidłowego przebiegu procesu leczenia, wychowania i samowychowania.
16. Współpraca ze służbą zdrowia, szkołami macierzystymi i rodzicami w zakresie pracy pedagogicznej i terapeutycznej.

Treści nauczania:

- Podstawowe zasady pielęgnacji całego ciała.
- Dobór odpowiedniego ubioru w zależności od pory roku i temperatury.
- Choroby zakaźne i sposoby ochrony przed zakażeniami.
- Zapobieganie grypie, przeziębieniom, zatruciom pokarmowym.
- Zasady bezpieczeństwa w ruchu ulicznym.
- Zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń elektrycznych i gazowych.
- Ochrona przeciwpożarowa – przyczyny, zapobieganie, zachowanie ostrożności.
- Zasady bezpieczeństwa i higieny na stanowiskach pracy podczas zajęć.
- Bezpieczeństwo w kontaktach ze zwierzętami.
- Zawartość apteczki i zasady korzystania z niej.
- Udzielanie pierwszej pomocy przedlekarskiej w stanach zagrożenia życia oraz najczęstszych urazach.
- Piramida zdrowia.
- Zasady właściwego odżywiania się.
- Higiena przygotowywania i estetyka podawania i spożywania posiłków.
- Warzywa i owoce – naturalne źródło witamin.
- Wpływ środków konserwujących na organizm człowieka.
- Wpływ alkoholu, papierosów, narkotyków i dopalaczy na organizm.
- Przyczyny sięgania po środki uzależniające.
- Negatywne skutki nałogów dla rozwoju młodego człowieka.
- Formy spędzania czasu wolnego.
- Aktywność ruchowa – jej wpływ na zdrowie człowieka.
- Ruch w różnych porach roku.
- Planowanie i organizowanie czasu wolnego.
- Boisko, plac zabaw, park i las, jako miejsce czynnego wypoczynku.

II EDUKACJA EKOLOGICZNA

Zadania szkoły:

1. Propagowanie wśród uczniów działań zmierzających w kierunku ochrony środowiska.
2. Rozwijanie zainteresowań przyrodniczych.

3. Wyjaśnianie pozytywnych i negatywnych skutków ingerencji człowieka w środowisko.
4. Kształtowanie umiejętności dostrzegania piękna przyrody i rozumienia konieczności poszanowania jej.

Treści nauczania:

- Źródła zanieczyszczeń środowiska.
- Wpływ zanieczyszczeń na środowisko i zdrowie człowieka.
- Wpływ codziennych czynności i zachowań w domu, szkole na stan środowiska naturalnego.
- Ochrona krajobrazu, ochrona gatunkowa oraz pomniki przyrody.
- Zasady życia w zgodzie z przyrodą.
- Odpady i ich rodzaje.
- Segregacja śmieci – problem każdego z nas.
- Ekologiczne zakupy jako rozwiązanie problemu odpadów.
- Działania mające na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

III EDUKACJA CZYTELNICZA I MEDIALNA

Zadania szkoły:

1. Rozwijanie wśród uczniów zainteresowań czytelniczych poprzez kontakt z książką.
2. Rozwijanie wyobraźni, wrażliwości i nawyków czytelniczych.
3. Kształtowanie potrzeby samodzielnego myślenia i wyszukiwania informacji.
4. Kształtowanie i utrwalanie nawyków kulturalnego obcowania z książką i czasopismami.
5. Wykształcenie umiejętności samodzielnego wyboru i korzystania ze zbiorów bibliotecznych.
6. Kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.
7. Upowszechnianie zasad bezpiecznego poruszania się w cyberprzestrzeni – wśród uczniów i ich rodziców.

Treści nauczania:

- Internet, dużo możliwości, dużo zagrożeń.
- Katalogi, kartoteki – systemy wyszukiwania danych w bibliotekach.
- Komputer, Internet, telewizja – korzyści i zagrożenia.
- Tradycyjne i nowoczesne źródła informacji.
- Rodzaje mediów i zasady ich funkcjonowania.
- Przekazy medialne. Prasa, audycje radiowe i telewizyjne.

- Teatr jako źródło przekazu medialnego.

IV WYCHOWANIE DO ŻYCIA W SPOŁECZEŃSTWIE

Zadania szkoły:

1. Kształtowanie umiejętności pełnienia ról społecznych w grupie.
2. Kształtowanie właściwej postawy wobec innych ludzi.
3. Wyrabianie nawyków poszanowania wspólnego dobra.
4. Uświadamianie uczniom potrzeby niesienia wzajemnej pomocy i otaczania opieką młodszych i starszych.
5. Przestrzeganie wzorców i norm społecznych.
6. Cyberprzestrzeń jako istotny element funkcjonowania społecznego.

Treści nauczania:

- Koleżeństwo, przyjaźń – zachowanie w grupie rówieśniczej.
- Problemy i potrzeby kolegów niepełnosprawnych.
- Wzajemne udzielanie pomocy.
- Wyrażanie szacunku drugiej osobie.
- Doradztwo zawodowe.
- Tolerancja wobec innych osób, pracowników szkoły, pacjentów, personelu medycznego.

V WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE

Zadania szkoły:

1. Uświadamianie uczniom znaczenia pozytywnych więzi i relacji w rodzinie.
2. Dostarczanie wiedzy na temat praw i obowiązków dziecka w rodzinie.
3. Wzmacnianie prawidłowych relacji dziecka z rodzicami.
4. Pomoc w zrozumieniu i akceptacji specyficznych potrzeb psychofizycznych dziecka z wadą słuchu.
5. Informowanie rodziców o instytucjach wspomagających rodzinę.
6. Pomoc rodzinie w trudnych sytuacjach.

Treści nauczania:

- Poznanie siebie – moje miejsce w rodzinie.
- Moja bliższa i dalsza rodzina.

- Rola rodziny w życiu człowieka.
- Wydarzenia i uroczystości rodzinne.
- Tradycje rodzinne.
- Spędzanie wolnego czasu z rodziną.

VI WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE I OBYWATELSKIE

Zadania szkoły:

1. Zapoznanie uczniów z symbolami narodowymi.
2. Tworzenie sytuacji wyzwalających emocjonalny związek z krajem ojczystym (uroczystości, inscenizacje, wycieczki).
3. Przygotowanie uczniów do świadomego, aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu publicznym.
4. Ukazywanie uczniom wzorców postaw patriotycznych.
5. Kształtowanie nawyku odpowiedniego zachowania się podczas uroczystości szkolnych i państwowych.
6. Rozwijanie postawy otwartości wobec innych kultur przy pogłębianiu uczucia własnej tożsamości.

Treści nauczania:

- Nasze symbole narodowe.
- Godło i hymn państwowy.
- Utwory literackie, obrazy i filmy o tematyce historyczno-patriotycznej.
- Miejsca pamięci narodowej.
- Sylwetki wielkich Polaków.
- Samorząd Uczniowski.
- Prawa i obowiązki obywatelskie.
- Święta i uroczystości państwowe.

VII EDUKACJA REGIONALNA

Zadania szkoły:

1. Umożliwienie uczniom poznania najbliższego regionu i jego kultury.
2. Udział uczniów w życiu kulturalnym regionu.
3. Działania na rzecz wolontariatu.
4. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w środowisku lokalnym.
5. Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy dotyczącej

bezpieczeństwa przeciwpożarowego – współpraca ze Strażą Pożarną w Lublińcu.

Treści nauczania:

- Lokalne i regionalne tradycje, święta, uroczystości i zwyczaje.
- Lokalne miejsca pamięci narodowej.
- Sylwetki osób zasłużonych dla środowiska lokalnego.

VII UCZEŃ W ŚWIECIE

Zadania szkoły:

1. Umożliwienie uczniom poznania krajów Europy, ich tradycji i symboli narodowych.
2. Wzbudzanie u uczniów zainteresowań kulturą innych narodów.
3. Cyberprzestrzeń jako forma komunikacji ze światem – zagrożenia i możliwości.

Treści nauczania:

- Tradycje i zwyczaje innych krajów.
- Kraje Unii Europejskiej.
- Miejsce Polski w Europie.

Sylwetka absolwenta Gimnazjum Specjalnego nr 5 oraz Gimnazjum Specjalnego nr 3 - uczniowie niesłyszący, w normie intelektualnej, uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, uczniowie z zaburzeniami psychicznymi:

1. Potrafi godnie i kulturalnie zachować się w szkole, w domu i w innych środowiskach.
2. Aktywnie włącza się w życie grupy rówieśniczej, rodziny, środowiska lokalnego.
3. Potrafi nawiązywać i podtrzymywać kontakty z ludźmi.
4. Dbą o zdrowie i bezpieczeństwo swoje oraz innych ludzi.
5. Potrafi bezkonfliktowo rozwiązywać sytuacje dla niego trudne.
6. Wie, do kogo i w jakiej sprawie zwrócić się o pomoc (specjaliści, lekarze, instytucje).

7. Rozpoznaje zagrożenia, wie, jak się wobec nich zachować i kto może mu pomóc.
8. Zna swoje słabe i mocne strony.
9. Potrafi korzystać z dóbr kultury: biblioteka, kino, lokalne imprezy kulturalne i sportowe.
10. Radzi sobie z trudnościami negatywnymi emocjami związanymi z pobytem w szpitalu.

Sylwetka absolwenta Gimnazjum Specjalnego nr 5 – uczniowie Zespołów Edukacyjno – Terapeutycznych (osiągnięcia na miarę ich możliwości):

1. Jest samodzielny w podstawowym zakresie samoobsługi (toaleta, higiena, ubiór, jedzenie).
2. Zna i przestrzega zasady zachowania w klasie, szkole, internacie, kościele, na terenie Ośrodka.
3. Kulturalnie zachowuje się wobec kolegów/koleżanek, nauczycieli i innych ludzi.
4. Przestrzega zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Ośrodka i podczas podróży.
5. Podejmuje aktywną współpracę w klasie, szkole, internacie i w domu rodzinnym.
6. Potrafi załatwić drobne sprawy w szkole i w środowisku.
7. Nawiązuje i utrzymuje kontakty z dziećmi.

Program przygotował zespół:

Beata Kubalka, Marta Rajniuk

PROGRAM WYCHOWAWCZY Szkół Ponadgimnazjalnych:

**Technikum Specjalnego nr 4
Policealnej Szkoły Zawodowej Specjalnej dla Niesłyszących
i Słabosłyszących
Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej nr 1 dla Niesłyszących
i Słabosłyszących, upośledzonych umysłowo oraz ze sprzężeniami
w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. K. Mańki
w Lublińcu**

Obszary wychowawcze:

- I Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki.**
- II Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym uczniów/wychowanków.**
- III Kształtowanie umiejętności uczniów i wychowanków w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów.**
- IV Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów.**
- V Promowanie zdrowego stylu życia wśród uczniów/wychowanków.**

I Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki.

Zadania Szkoły:

1. Doskonalenie umiejętności nauczycieli, specjalistów oraz innych pracowników szkoły w zakresie bezpiecznego funkcjonowania uczniów w szkole oraz prowadzenie edukacji uczniów w tym zakresie.
2. Upowszechnianie idei akceptacji różnorodności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, odmiennych kulturowo, językowo, wielojęzycznych oraz idei bezpiecznej i efektywnej edukacji włączającej.
3. Prowadzenie działań mających na celu pomoc w adaptacji nowych uczniów w środowisku szkolnym.
4. Upowszechnianie programów edukacyjnych i działań alternatywnych do zachowań ryzykownych rozwijających umiejętności psychologiczne i społeczne uczniów, promowanie wolontariatu.
5. Angażowanie uczniów w procesy podejmowania decyzji w szkole, aktywizacja samorządów uczniowskich i innych form działalności uczniowskiej.
6. Budowanie pozytywnych relacji z uczniami i ich rodzicami, w tym doskonalenie kompetencji z zakresu komunikacji interpersonalnej.
7. Włączanie rodziców w procesy podejmowania decyzji w szkole, placówce oraz w ważne wydarzenia i działania na rzecz tworzenia bezpiecznej oraz przyjaznej szkoły.
8. Poszerzanie współpracy szkoły z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły i placówki w środowisku lokalnym.

II Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym uczniów/wychowanków.

Zadania Szkoły:

1. Upowszechnianie zbioru oczekiwań, zasad i reguł, dotyczących zachowania w środowisku szkolnym, oraz konsekwencji ich nieprzestrzegania - we współpracy z uczniami i ich rodzicami.
2. Podtrzymywanie pozytywnych tradycji szkoły i placówki, przekazywanie wartości społecznych i norm prospołecznych.
3. Przekazywanie uczniom informacji z zakresu edukacji prawnej, dotyczących m.in. konsekwencji prawnych stosowania różnych form przemocy.
4. Stosowanie procedury reagowania w sytuacjach kryzysowych, w tym związanych z wystąpieniem przemocy w szkole.
5. Współpraca szkoły z policją lub strażą miejską w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na terenie szkoły.

III Kształtowanie umiejętności uczniów i wychowanków w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów.

Zadania Szkoły:

1. Upowszechnianie przeznaczonych dla uczniów materiałów edukacyjnych dotyczących odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z nowych mediów.
2. Upowszechnianie przeznaczonych dla uczniów materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu oraz sposobów reagowania w sytuacjach zagrożenia z uwzględnieniem zjawiska cyberprzemocy.
3. Doskonalenie kompetencji nauczycieli dotyczących bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez uczniów.
4. Upowszechnianie informacji o punktach konsultacyjnych i liniach pomocowych dla uczniów, w których można zgłaszać przypadki niebezpiecznych zdarzeń w Internecie.
5. Współpraca z rodzicami/opiekunami uczniów w zakresie bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez ich dzieci.
6. Poszerzenie współpracy z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły na rzecz prawidłowego funkcjonowania uczniów w środowisku cyfrowym.

IV Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów.

Zadania Szkoły:

1. Udzielanie uczniom i ich rodzin/opiekunom różnych form wsparcia w zakresie rozwoju emocjonalnego, poznawczego i społecznego.
2. Doskonalenie kompetencji nauczycieli i specjalistów w zakresie udzielania pomocy uczniom z problemami rozwojowymi i życiowymi.
3. Doskonalenie kompetencji nauczycieli i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stosowania procedury „Niebieskiej Karty”.
4. Uwzględnienie tematyki przeciwdziałania przemocy seksualnej w działalności szkoły.
5. Udział pedagogów psychologów w pracach zespołów interdyscyplinarnych.
6. Organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów/wychowanków.

V Promowanie zdrowego stylu życia wśród uczniów/wychowanków.

Zadania Szkoły:

1. Pogłębianie wiedzy uczniów o zdrowiu, czynnikach je warunkujących oraz doskonalenie umiejętności dbania o swoje zdrowie bezpieczeństwo.
2. Organizowanie i wspieranie działań służących promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.
3. Zwiększenie kompetencji uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły w zakresie udzielania pierwszej pomocy.
4. Podejmowanie działań w celu zwiększenia zaangażowania uczniów w zajęcia wychowania fizycznego.
5. Zagospodarowanie czasu wolnego ze szczególnym uwzględnieniem aktywności fizycznej- atrakcyjne wycieczki, kółka zainteresowań.
6. Upowszechnianie przeznaczonych dla uczniów materiałów edukacyjnych z zakresu przyczyn, przebiegu leczenia oraz profilaktyki niektórych chorób w tym HIV/AIDS.
7. Monitorowanie dostępności do profilaktycznej i stałej opieki zdrowotnej uczniów.

Sylwetka absolwenta Szkół Ponadgimnazjalnych

Absolwent Szkół Ponadgimnazjalnych potrafi kierować swoim życiem, to znaczy posiada umiejętności i wiedzę, aby w sposób świadomy określać swoje cele życiowe w odniesieniu do wartości, które wyznaje. Absolwent potrafi

w sposób dojrzały podchodzić do codziennego życia i w odpowiedzialny sposób ponosić konsekwencje swoich decyzji.

Absolwent Szkół Ponadgimnazjalnych:

- posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania świadectwa ukończenia szkoły;
- przyswoił wiedzę umożliwiającą przystąpienie do egzaminu maturalnego;
- zdobył wykształcenie niezbędne do wykonywania zawodu;
- cechuje się humanistyczną i patriotyczną postawą nastawioną na poszanowanie tradycji narodowej i kultury polskiej;
- szanuje inne państwa i narody;
- wszechstronnie rozwinął swoją osobowość;
- został przygotowany do samodzielności w życiu dorosłym;
- został wyposażony w umiejętności z zakresu umiejętności społecznej;
- zna i stosuje zasady bezpiecznego funkcjonowania;
- potrafi korzystać z pomocy lokalnych instytucji i wie, gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych, rodzinnych lub losowych;
- jest otwarty na integrację ze środowiskiem lokalnym;
- poznał swoje prawa i respektuje prawa innych;
- zna i stosuje zasady zdrowego stylu życia;
- został przygotowany do życia w rodzinie i ceni ją, jako najwyższą wartość w swoim życiu;
- został wyposażony w umiejętności psychologiczne i społeczne, pozwalające na dokonywania właściwych wyborów życiowych;
- potrafi zachować się na tynku pracy, planując swoją karierę zawodową (np. potrafi załatwiać swoje sprawy w urzędach, wypełniać formularze, pisać podanie, CV).

Program przygotował zespół w składzie:

Anna Bogus

Dominika Oświecimska

Czesława Przebieracz

**PROGRAM WYCHOWAWCZY
SZKOŁY SPECJALNEJ PRZYSPOSABIAJĄCEJ DO PRACY
W SPECJALNYM OŚRODKU SZKOLNO -
WYCHOWAWCZYM
im. K. Mańki
W LUBLIŃCU**

Program Wychowawczy jest realizowany w następujących obszarach:

- I Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki.
- II Wychowanie ekologiczne.
- III Edukacja czytelnicza i medialna.
- IV Wychowanie do życia w społeczeństwie.
- V Funkcjonowanie w środowisku rodzinnym.
- VI Wychowanie patriotyczne i obywatelskie.
- VII Edukacja regionalna.
- VIII Uczeń w świecie.

I Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki.

Zadania Szkoły:

1. Pogłębianie wiedzy o zdrowiu i czynnikach je warunkujących.
2. Ułatwianie uczniom nabywania nawyku dbałości o swoje zdrowie i bezpieczeństwo.
3. Rozwijanie umiejętności rozpoznawania i postępowania w sytuacji zagrożenia.
4. Wdrażanie uczniów do przestrzegania zasad higieny osobistej, wypoczynku, żywienia, pracy umysłowej.
5. Zapoznanie uczniów z przyczynami, przebiegiem leczenia oraz profilaktyką wybranych chorób.
6. Wdrażanie uczniów do przestrzegania zasad bezpiecznego zachowania się na terenie szkoły, Ośrodka, w środowisku społecznym i naturalnym.
7. Wyrabianie u uczniów umiejętności organizowania własnej pracy i wypoczynku.
8. Kształtowanie właściwych postaw w stosunku do innych osób, a w szczególności młodszych kolegów i koleżanek, osób chorych i starszych.
9. Zapoznanie uczniów z zasadami udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.

II Wychowanie ekologiczne

Zadania Szkoły:

1. Propagowanie wśród uczniów działań zmierzających w kierunku ochrony środowiska.
2. Rozwijanie zainteresowań przyrodniczych.
3. Wyjaśnianie pozytywnych i negatywnych skutków ingerencji człowieka w środowisko.
4. Kształtowanie umiejętności dostrzegania piękna przyrody i rozumienia konieczności poszanowania jej.

III Edukacja czytelnicza i medialna

Zadania Szkoły:

1. Rozwijanie wśród uczniów zainteresowań czytelniczych poprzez kontakt z książką.
2. Rozwijanie wyobraźni, wrażliwości i nawyków czytelniczych.
3. Kształtowanie potrzeby samodzielnego myślenia i wyszukiwania informacji.
4. Kształtowanie i utrwalanie nawyków kulturalnego obcowania z książką i czasopismami.
5. Wykształcenie umiejętności samodzielnego wyboru i korzystania ze zbiorów bibliotecznych.
6. Kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.
7. Kształtowanie umiejętności bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni.

IV Wychowanie do życia w społeczeństwie

Zadania Szkoły:

1. Kształtowanie umiejętności pełnienia ról społecznych w grupie.
2. Kształtowanie właściwej postawy wobec innych ludzi. Wyrabianie nawyków poszanowania wspólnego dobra.
3. Uświadamianie uczniom potrzeby niesienia wzajemnej pomocy i otaczania opieką młodszych i starszych.
4. Doskonalenie samorządności: demokratyczny wybór samorządu klasy i Samorządu Uczniowskiego.
5. Aktywny udział w zajęciach rozwijających uzdolnienia:

- zajęcia wokalne – muzyczne,
- zajęcia kulinarne,
- zajęcia plastyczne,
- zajęcia garncarskie,
- inne, w zależności od zainteresowań uczniów.

V Funkcjonowanie w środowisku rodzinnym

Zadania Szkoły:

1. Uświadamianie uczniom znaczenia pozytywnych więzi i relacji w rodzinie.
2. Dostarczanie wiedzy na temat praw i obowiązków dziecka w rodzinie.
3. Wzmacnianie prawidłowych relacji dziecka z rodzicami/opiekunami.
4. Pomoc w zrozumieniu i akceptacji specyficznych potrzeb psychofizycznych ucznia z wadą słuchu i uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi.
5. Informowanie rodziców o instytucjach wspomagających rodzinę.
6. Pomoc rodzinie w trudnych sytuacjach.
7. Przystosowanie do życia w rodzinie, kształtowanie prawidłowych relacji chłopak–dziewczyna.

VI Wychowanie patriotyczne i obywatelskie

Zadania Szkoły:

1. Zapoznanie uczniów z symbolami narodowymi.
2. Tworzenie sytuacji wyzwalających emocjonalny związek z krajem ojczystym (uroczystości, inscenizacje, wycieczki).
3. Przygotowanie uczniów do świadomego, aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu publicznym.
4. Ukazywanie uczniom wzorców postaw patriotycznych.
5. Kształtowanie nawyku odpowiedniego zachowania się podczas uroczystości szkolnych, ośrodkowych i państwowych.

VII Edukacja regionalna

Zadania Szkoły:

1. Umożliwienie uczniom poznania najbliższego regionu i jego kultury.
2. Udział uczniów w życiu kulturalnym regionu.

3. Działania na rzecz wolontariatu
4. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającym w środowisku lokalnym.

VIII Uczeń w świecie

Zadania Szkoły:

1. Umożliwienie uczniom poznania krajów Europy, ich tradycji i symboli narodowych.
2. Wzbudzanie u uczniów zainteresowań kulturą innych narodów.
3. Cyberprzestrzeń jako forma komunikacji ze światem – zagrożeń i możliwości.

Sylwetka absolwenta Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy

Absolwent Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi jest przygotowany do samodzielnego, bezpiecznego i aktywnego dorosłego życia na miarę swoich możliwości psychofizycznych i w razie potrzeby z pomocą osób trzecich.

Absolwent Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy ukształtował umiejętności niezbędne w życiu dorosłym, utrwalił zachowania i nawyki ogólnie akceptowane:

- Akceptuje siebie jako osobę niepełnosprawną oraz ma świadomość własnej tożsamości.
- Jest przygotowany do życia w rodzinie i ceni ją jako najwyższą wartość w swoim życiu.
- Rozróżnia koleżeństwo, przyjaźń, miłość, wolność osobistą.
- Dokonuje wyboru w różnych sytuacjach życiowych, przewidując konsekwencje własnych działań.
- Potrafi nawiązywać i podtrzymywać pozytywne kontakty interpersonalne;
- Zna swoje prawa i utrwalił umiejętność ich egzekwowania oraz respektuje prawa innych ludzi.
- Zna zasady kulturalnego zachowania i stosuje je na co dzień.
- Dbą o zdrowie i bezpieczeństwo, właściwie się odżywia.
- Rozpoznaje czynniki zagrażające zdrowiu, zna sposoby unikania zagrożeń.
- Jest asertywny, nie ulega złym wpływom i nałogom.

- Potrafi ubrać się stosownie do pogody, temperatury otoczenia i okoliczności.
- Potrafi zachować ład i porządek wokół siebie.
- Dostrzega szkodliwość agresji w zachowaniu swoim i innych ludzi, dlatego stara się rozwiązywać konflikty w sposób pokojowy.
- Chętnie uczestniczy w życiu kulturalnym i sportowym w swoim środowisku.
- Wdraża w życie ekologiczne wartości.
- Potrafi poruszać się w dużym mieście, korzystać ze środków lokomocji.
- Urządza miejsce zamieszkania i planuje wydatki, korzysta z usług pocztowych/bankowych.
- Dokonuje zakupów w różnych rodzajach sklepów.
- Posługuje się dowodem osobistym i innymi dokumentami.
- Potrafi załatwiać swoje sprawy w urzędach, wypełniać formularze, pisać podanie, CV, posługując się komputerem, wie jak funkcjonować na rynku pracy.
- Jest sumiennym, rzetelnym i zdyscyplinowanym pracownikiem.
- Potrafi skorzystać z pomocy lokalnych instytucji, placówek służby zdrowia i nawiązuje kontakty z lokalnymi ośrodkami wsparcia oraz instytucjami promującymi rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych.
- Rozwinął swoją kreatywność, uzdolnienia i zainteresowania.
- Nabył umiejętność samodzielnego organizowania wypoczynku i czasu wolnego.

Program przygotował zespół w składzie:

Anna Bogus

Dominika Oświecimska

Danuta Krysiak

Czesława Przebieracz